



ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobkyně: a) N. M., narozena X,
b) nezletilá K. L., narozena X,
c) nezletilá D. L., narozena X,
všechny státní příslušnost Ukrajina,
všechny bytem X,
žalobkyně b) a c) zastoupeny žalobkyní a) jako zákonnou zástupkyní,
všechny zastoupeny Organizací pro pomoc uprchlíkům, z. s.,
se sídlem Kovářská 4, Praha,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra,**
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2019, č. j. OAM-1118/ZA-ZA12-K02-2018,

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2019, č. j. OAM-1118/ZA-ZA12-K02-2018, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobkyně se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhají zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 26. 11. 2019, č. j. OAM-1118/ZA-ZA12-K02-2018, jímž žalovaný podle § 25 písm. i) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), zastavil řízení o opakované žádosti žalobkyň o udělení mezinárodní ochrany, která byla podle § 10a odst. 1 písm. e) zákona o azylu posouzena jako nepřipustná.
2. Žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí nejprve popsal průběh řízení, přičemž se jedná o opakovanou žádost žalobkyň o mezinárodní ochranu. Uvedl, že žalobkyně a) uvádí v rámci druhé žádosti naprosto stejné motivy svého odchodu z vlasti a neochoty vrátit se na Ukrajinu jako v prvním řízení. Své obavy zakládá na podezření ukrajinských státních orgánů, že je separatistka, přičemž ji dle informací od známých ukrajinské státní orgány hledaly a vyptávaly se, kde se nachází. Dále se obává, že jí budou odebrány děti, tzn. žalobkyně b) a c). Žalovaný uvedl, že uvedené skutečnosti již byly dostatečně posouzeny v rámci prvního řízení, nebyly shledány relevantní ve smyslu zákona o azylu, protože žalobkyním nebyla udělena mezinárodní ochrana. Výsledek prvního správního řízení byl nadto následně potvrzen soudy ve správním soudnictví.
3. Žalovaný vyhodnotil jako novou skutečnost tvrzení žalobkyň ohledně jejího trestního stíhání z důvodu sdílení protivládního příspěvku na sociálních sítích někdy v letech 2016 až 2017. Tato skutečnost žalobkyni a) měla být známa již v průběhu prvního řízení a dle názoru žalovaného jí objektivně nic nebránilo v tom, aby ji uvedla dříve. Krom účasti na Antimajdanu nikdy nebyla politicky aktivní dle vlastní výpovědi v prvním řízení. Sama také v prvním řízení uvedla, že nikdy neměla problémy se státními orgány na Ukrajině. Co se sdíleného příspěvku týče, nebyla jeho autorkou a jednalo se o pouhé ojedinělé sdílení příspěvku, o němž uvedla, že byl sdílen desítkami až stovkami dalších uživatelů předmětné sociální sítě. Tvrzení o trestním stíhání tedy vyhodnotil jako naprosto nevěrohodné a účelové. Ze strany žalobkyň a) se jedná o spekulativní a nepodložené domněnky, uvedené pouze ve snaze domoci se meritorního přezkumu žádosti. S ohledem na okolnosti uvedeného sdílení příspěvku je možné jen stěží pocítovat odůvodněné obavy z pronásledování či vážné újmy. Pakliže ze sdílení příspěvku lze dovodit protiprávní jednání, ačkoliv tomu ve správním spise nic nenasvědčuje, vyjma subjektivních tvrzení žalobkyň a) a nevěrohodných „dopisů“ z Ukrajiny, jsou k jeho posouzení oprávněny ukrajinské státní orgány. Ze shromážděných podkladů plyne, že za účast na Antimajdanu ukrajinské státní orgány nikoho nepostihovaly a nepostihují (viz informaci žalovaného ze dne 25. 4. 2019). Žalobkyně a) vycházela při svých tvrzeních z vágních, nepodložených a neoficiálních informací z doslechu, přestože měla dostatek možností tvrzené skutečnosti hodnověrně doložit. Informace od sousedky žalovaný vyhodnotil jako nevěrohodné, neboť považuje za nepravděpodobné, že by příslušné ukrajinské orgány opakovaně sdělovaly informace o průběhu vyšetřování trestněprávní věci zcela cizí osobě. V dopise z 6. 1. 2020 se jejich věci měl zabývat právník, kterému měly být poskytnuty blíže nespecifikované dokumenty sousedkou. Žalobkyně a) následně upřesnila, že informace od právníka by měla mít v lednu 2020, žádné ale nedoložila. Její tvrzení proto žalovaný shledal za účelová a považuje je za evidentní procesní průtahy. Žalovaný poukázal také na nekonzistentnost

tvrzení žalobkyně a), kterou spatřuje v jejích výpovědích ohledně trestního stíhání. Nejprve „prezentovala názor spekulativních domněnek“, že ji hledali v rámci razie z důvodu sdíleného příspěvku. Následně vyjádřila domněnku, že její stíhání je možná spojeno s manželovým, každopádně nepředložila oficiální předvolání. Když se podrobnosti o trestním stíhání žalobkyně a) pokoušela zjistit sousedka, státní orgány se s ní odmítaly bavit, byla také sama předvolána, ale pak se s ní u soudu nikdo nebavil. Konkrétní informace o trestním stíhání ve spise absentují, přestože žalobkyně byla opakovaně vyzvána k jejich obstarání a předložení. Jedná se pouze o informace z doslechu od neověřitelného a nevěrohodného zdroje, a žalovaný proto dospěl k závěru, že neexistuje objektivní odůvodněnost obav z pronásledování nebo hrozby vážné újmy.

4. Žalovaný také považuje za nevěrohodné obavy ze zbavení žalobkyně a) rodičovských práv k žalobkyni b) a c). Žalobkyně a) je prezentovala již v rámci prvního řízení a v nyní pojednávané věci je pouze rozšířila o informace od sousedky o domovní prohlídce, ačkoliv v rámci domovní prohlídky taková možnost ve vztahu k jejím dětem nebyla zmíněna, žalovaný v samotné razii nespatřuje odůvodněnost obav z pronásledování nebo hrozby vážné újmy a poukázal na to, že žalobkyně se nepokusila řešit svou situaci s ukrajinskými státními orgány, protože nelze uzavřít, že jí nebude poskytnuta ochrana či jí bude poskytnuta neúčinně.
5. K nově uvedeným potížím žalobkyň b) a c) se soukromými osobami z důvodu baptistického vyznání žalovaný uvedl, že tyto okolnosti měly být žalobkyni a) známy již v průběhu prvního řízení a nic jí nebránilo je uvést. Krom toho uvedené obtíže neodpovídají dřívějším tvrzením žalobkyně a) o jejich vyznání, neboť v průběhu předchozího řízení žalobkyně a) uvedla, že baptista je pouze její manžel, ale všechny žalobkyně jsou pravoslavného vyznání.
6. Závěrem se vyjádřil k dopisům, v nichž je uvedeno, že manžel žalobkyně a) je trestně stíhaný a obviněný ze spolupráce s ruskými okupanty. Označil je za pokračování domnělých potíží manžela žalobkyně a) z předešlého řízení o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný dopisy nepovažuje za hodnověrný a relevantní informační zdroj, objektivně prokazující trestní stíhání žalobkyně a), a to i s ohledem na autorku dopisů (tetu manžela žalobkyně). Krom toho je s manželem žalobkyně a) vedeno samostatné řízení. Z výše uvedených důvodů žalovaný vyhodnotil žádost jako nepřijatelnou a řízení o ní zastavil.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

7. Podle žalobkyň žalovaný napadeným rozhodnutím porušil § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci způsobem, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti, zároveň přijaté řešení není ve veřejném zájmu. Dále porušil § 50 odst. 2, 3 a 4 správního řádu, neboť si neopatřil dostatek podkladů, protože nevyšel ze správně zjištěného skutkového stavu, dále § 68 odst. 3 správního řádu, neboť rozhodnutí je nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalovaný také porušil § 11a odst. 1 a 4 zákona o azylu, neboť byly dány podmínky pro meritorní posouzení žádosti z důvodu hodného zvláštního zřetele. Také byl porušen § 14a zákona o azylu, neboť žalobkyně splňují zákonné podmínky pro udělení mezinárodní ochrany na základě tohoto ustanovení. V neposlední řadě žalovaný porušil čl. 3 Úmluvy o právech dítěte, neboť rozhodnutí není v nejlepším zájmu nezletilých dětí [žalobkyně b) a c)] a čl. 8

Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále jen „Úmluva“), neboť vydáním rozhodnutí dochází k porušení práva žalobkyně na soukromý a rodinný život.

8. Žalobkyně v první řadě uvedly, že žalovaný nesprávně vyhodnotil, zda v rámci řízení tvrdily nové skutečnosti nebo nikoliv. V napadeném rozhodnutí výslovně uvedl, že žalobkyně a) uvedla zcela shodné důvody, následně se na dalších stranách napadeného rozhodnutí věnuje novým tvrzením žalobkyně a). V tom žalobkyně spatřují nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí.
9. Žalobkyně také považují napadené rozhodnutí za vnitřně rozporné. Žalovaný k prokázání žalobkyní a) uváděných tvrzení požadoval hodnověrné důkazy, neboť ty, které žalobkyně a) předložila (dopisy od manželovy tety), nepovažoval za dostatečné a oficiální. Žalobkyně a) se také pokusila získat informace od právníka, to se jí ale zjevně nepodařilo. S ohledem na to, že oficiální doklady o svých tvrzeních nedoložila, žalovaný dospěl k závěru, že žalobkyni a) nic nehrozí. Na druhou stranu v napadeném rozhodnutí žalovaný uvedl, že považuje za nepravděpodobné, že by ukrajinské státní orgány poskytly informace o probíhajícím trestním řízení třetím osobám. Žalobkyně současně nebyly oprávněny opustit území České republiky z důvodu probíhajícího řízení o mezinárodní ochraně. Žalobkyním není zřejmé, z jakého důvodu žalovaný klade žalobkyním k tíži, že nedoložily požadované dokumenty značné důkazní hodnoty, ačkoliv sám žalovaný vyhodnotil jejich získání jako nemožné. V důsledku těchto vnitřních rozporů považují žalobkyně napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné a neúplné.
10. Žalovaný dále založil napadené rozhodnutí i na úvahách o nevěrohodnosti obav z pronásledování z důvodu náboženského vyznání žalobkyně b) a c). Uvedl, že žalobkyně a) měla vyhledat pomoc státních orgánů, a domovní prohlídku, která proběhla v jejich domácnosti, nepovažuje za hodnověrný podklad. Tyto skutečnosti analyzuje co do naplnění § 12 písm. b) zákona o azylu, tedy z pohledu meritorního posouzení. K tomu ale neprovedl pohovor se žalobkyněmi, což nepovažují za zákonný procesní postup.
11. Žalobkyně dále uvedly, že žalovaný neshromáždil dostatečné podklady k vydání rozhodnutí. Nové skutečnosti se mohou objevit i ve vztahu k situaci v dané zemi (např. z veřejně dostupných zdrojů) a tyto nové okolnosti mají být žalovanému známy. Žalovaný v napadeném rozhodnutí odkázal pouze na dvě zprávy o zemi původu. Tyto zprávy však nikterak nepromítl do svého odůvodnění, ale také nevycházejí z dostatečně rozmanitých zdrojů, aby bylo možné jim přičíst vypovídající hodnotu. Charkovská oblast, z níž žalobkyně pocházejí, se nachází v bezprostřední blízkosti Luhanské a Doněcké oblasti, kde zuří boje. Žalobkyně dále odkázaly na několik článků týkajících se situace na Donbase (<https://www.e15.cz/the-student-times/pet-let-valky-na-ukrajine-humanitarni-situace-na-donbase-zustava-neutesena-1358211>, <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/conflict-ukraine>, a <https://www.e15.cz/zahranicni/ukrajina-jedna-s-usa-o-zbranovych-dodavkach-1355505>). Ostatně z judikatury NSS plyne, že za novou skutečnost je nutné považovat jakoukoliv novou skutečnost, která by mohla mít dopad na hmotněprávní postavení žadatele (rozsudek NSS ze dne 7. 9. 2010, č. j. 2 Azs 14/2010-92), nikoliv se omezit na restriktivně vymezené azylové důvody. Žalovaný tedy měl zkoumat např. i existenci rodinného života žalobkyně ve smyslu čl. 8 Úmluvy, neboť ten by byl v důsledku jejich vycestování silně narušen s ohledem na to, že se v České republice nacházejí jejich manžel a otec.

12. Žalobkyně se dále domnívají, že existuje souvislost mezi § 11a odst. 4 a § 14 zákona o azylu, neboť obě ustanovení zakotvují důvody zvláštního zřetele hodné coby důvod pro udělení mezinárodní ochrany. V případě existence takových důvodů je žalovaný povinen volit pro žadatelky nejpríznivější postup. Žalovaný se existencí takových důvodů nikterak nezabýval. Žalobkyně se domnívají, že takové důvody uvedly. Ačkoliv to samo o sobě nezakládá žalovanému povinnost udělit jim jakoukoliv z forem mezinárodní ochrany, zakládá to jeho povinnost meritorně se zabývat žádostí. Žalobkyně se obávají, že pokud bude jejich rodina nucena vrátit se na Ukrajinu, hrozí trestní stíhání nejen žalobkyni a), ale i jejímu manželovi, a jejich nezletilé děti se tak octnou bez obou rodičů, což žalobkyně a) považuje za rozporné s principem nejlepšího zájmu dětí (čl. 3 Úmluvy o právech dítěte).
13. Žalovaný ve vyjádření k žalobě zrekapituloval dosavadní průběh řízení a obsah žaloby. Se žalobou nesouhlasí a své rozhodnutí považuje za souladné se zákonem. Uvedl, že v případě opakované žádosti není nutné provést pohovor, pakliže to není nezbytné ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. K nově tvrzené skutečnosti, tj. k údajnému trestnímu stíhání žalobkyně a) pro sdílení příspěvku na sociální síti, uvedl, že tento příspěvek sdílela již před dvěma či třemi lety, tudíž žalobkyni a) mohla tato skutečnost být známa již dříve a měla povinnost ji uvést ve své první žádosti, ale neučinila tak. I o tvrzeném vyznání svých dcer a údajném pronásledování uvedl, že žalobkyně tuto okolnost taktéž měla uvést již v první žádosti. Dodal, že tuto skutečnost také samu o sobě nelze považovat za relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Uvedl také, že si je vědom situace na Ukrajině a domnívá se, že válečný konflikt dopadá na celé území Ukrajiny, zejm. ekonomicky, nicméně to nepovažuje za relevantní z hlediska mezinárodní ochrany. Uzavřel, že s manželem žalobkyně je vedeno samostatné řízení a žalobkyni a) nic nebrání svůj rodinný život přenést na Ukrajinu. V podrobnostech odkázal na správní spis a navrhl, aby soud žalobu zamítl.
14. V replice žalobkyně odkázaly na okolnosti uvedené v žalobě a pro přesnější vykreslení situace na Ukrajině odkázaly na další zpravodajské články na internetu.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

15. Ze správního spisu soud zjistil následující skutečnosti.
16. Žalobkyně podaly druhou žádost o udělení mezinárodní ochrany dne 30. 12. 2018. K žádosti uvedly, že jsou ukrajinské národnosti, jsou schopny se dorozumět rusky a ukrajinsky, ale ukrajinštinu nepoužívají. Žalobkyně a) je pravoslavného vyznání. Její manžel a otec žalobkyně b) a c) je baptista, děti jsou proto jak pravoslavného, tak baptistického vyznání. Žalobkyně a) uvedla, že není členem žádné politické strany ani skupiny a v současné době se politicky neangažuje. Na přelomu let 2013 a 2014 jezdila za peníze na Antimajdan. Uvedla, že pro ně byly důležité peníze, válku ale taky nechťeli. Žalobkyně a) je vdaná, její manžel je D. L. (*soudní řízení v jeho věci je u zdejšího soudu vedeno pod sp. zn. 53 Az 1/2020 – pozn. soudu*) a mají dvě nezletilé dcery žalobkyni b) a c). Naposledy rodina žila ve vesnici K., v bytě manžela žalobkyně a). Z Ukrajiny odcestovaly v roce 2017. Zdravotní stav žalobkyně a) je uspokojivý a zdravotní stav dětí je dobrý. Žalobkyně a) uvedla, že má nové důvody pro svou (opakovanou) žádost. Je jím vykonstruované trestní stíhání, které je spojeno s jejími politickými názory a přesvědčením. Trestní stíhání je vedeno přímo proti ní pro internetový příspěvek, který sdílela na sítích před dvěma či třemi lety a který vyzýval ke svržení vlády. Žalobkyně a) pak upřesnila, že v prosinci 2018 volala své sousedce na Ukrajinu. Dříve na Ukrajinu

nevolala, nechtěla, aby kdokoliv věděl, kde se nachází. Sousedka jí sdělila, že žalobkyni a) hrozí až tříleté vězení za sdílení příspěvku na internetu. Také žalobkyni a) sdělila, že v bytě žalobkyň byli sociální pracovníci, aby žalobkyni a) zbavili rodičovské odpovědnosti k žalobkyni b) a c). Taktéž do jejich bytu přišla policie a zabavila jí notebook a literaturu. Sousedka také dostala pozvánku, aby se dostavila na městský výbor k účasti na soudu. Žalobkyni hrozí trest podle ukrajinského zákoníku za to, že je separatistka a sdílela uvedené příspěvky. Uvedla, že nemá oficiální informaci, kterou by uvedené mohla podložit. Dále o situaci mohla možná vědět teta manžela žalobkyně a), manžel je s ní v kontaktu. Žalovaný uložil žalobkyni a) lhůtu 14 dnů k prokázání uvedených tvrzení. Žalobkyně a) dále uvedla, že o sdílení příspěvků dříve nemluvila s nikým, proto to neuvedla ani v rámci prvního řízení. Možná že na něj policie přišla až po zabavení jejího počítače nebo na ni přišli ze stránek, na kterých jej sdílela. Jednalo se o příspěvek nějakého chlapce, jehož jméno si nepamatuje. Příspěvek měl mnoho sdílení. Každý má právo na názor a i žalobkyně a) nějaký měla a souhlasila se svržením tehdejší vlády, přišlo jí zbytečné zabíjet své bratry, se kterými společně žila na Donbase. K žádosti o mezinárodní ochranu svých dcer doplnila, že žalobkyně b) a c) si nebyly schopny najít kamarády z důvodu svého baptistického vyznání. Jiné děti si s nimi nechtěly hrát a jejich matky je odváděly pryč z pískoviště, když tam přišly žalobkyně b) a c).

17. Součástí správního spisu je přípis žalobkyně a), podle nějž zatelefonovala sousedce, aby zjistila, zda může zajít k soudu pro podklady o trestním stíhání či odsouzení žalobkyně a) či případném zbavení rodičovské odpovědnosti. Sousedka jí sdělila, že je schopná podklady obstarat nejdříve za měsíc a půl, neboť jede ke své dceři do Německa, tudíž žalobkyně a) není schopna podklady doložit dříve.
18. Součástí správního spisu je dopis v cizím jazyce (psaný azbukou) adresovaný žalobkyni (č. l. 28 – 29). Dopis byl úředně přeložen (č. l. 34). Je od tety manžela žalobkyně a) a je v něm uvedeno, že garáž manžela žalobkyně a), již pronajal, je nyní zapečetěna a J. byl zatčen. Během válečného stavu byly prováděny kontroly a razie, v jejich garáži byly nalezeny zbraně. Proti manželovi žalobkyně a) bylo zahájeno trestní řízení, je obviněn za vlastizradu a spolupráci s ruskými okupanty a je na něj vydán zatykač. Teta uvedla, že by se manžel žalobkyně a) neměl vrátit na Ukrajinu. I samotnou tetu předvolali dvakrát k výsledku a řekli jí, že dokud jej nenajdou, nedají jí pokoj. Prosila manžela žalobkyně a), aby se nevracel zpět na Ukrajinu.
19. Součástí správního spisu je další doplnění od žalobkyně a), v němž opětovně uvedla, že nyní není schopna doplnit podklady pro svá tvrzení z důvodu návštěvy své sousedky v Německu.
20. Součástí správního spisu je dále přípis ze dne 20. 5. 2019 od žalobkyně b) týkající se porušování jejích práv na Ukrajině. Uvedla, že v České republice jí nikdo neříká, v koho má věřit. Je baptistka a na Ukrajině dospělí zakazovali svým dětem se kamarádit s ní a její sestrou – tj. žalobkyní c). Když spolu šly na hřiště, házely po nich ostatní děti kameny a písek. Jednou se seznámila s jinou ukrajinskou dívkou, následně přišla její babička a žalobkyni b) zbila. Na Ukrajině se bála o svůj život, skoro nechodila ven, protože po ní zase někdo mohl házet kameny. V České republice naopak může žít jako všichni a mít svůj názor (na všechno). Nikdo jí také nezakazuje být baptistkou.
21. Dále je součástí spisu dopis od tety vč. překladu, z nějž plyne, že manželovi žalobkyně a) byl zabaven kiosek, který stál u jejich domu. Dále z něj plyne, že jim byl zabaven byt a

zařízení v něm a vyměnili dveře a zámek. Přímo tetě sdělili, že se do věci nemá plést a že akci provádějí orgány činné v trestním řízení.

22. Dále žalobkyně a) zaslala žalovanému přípis ze dne 26. 6. 2019, v němž uvedla, že sousedka se byla optat na doklady pro žalobkyni a), (tj. že byla odsouzena), ale bylo jí řečeno, že se má dostavit na schůzku až dne 18. 10. 2019 z důvodu dovolených.
23. Žalobkyně a) zaslala žalovanému přípis ze dne 6. 11. 2019, v němž uvedla, že aktuálně není schopna doložit požadované podklady. Žena, která dříve žalobkyni a) zastupovala, „byla zamítnuta“, proč se obrátila na právníka. Ten po první schůzce oznámil, že na prostudování materiálů a přípravu podkladů bude potřebovat dva až tři měsíce. Dohodli se tak na datu 22. 1. 2020.
24. Součástí správního spisu je dokument ze dne 25. 4. 2019 nazvaný Informace OAMP Ukrajina: Situace v zemi, politická a bezpečnostní situace, mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, vojenská služba, vnitřně přesídlené osoby. Dále je součástí spisu dokument Ministerstva zahraničních věcí ze dne 19. 8. 2018, nazvaný Ukrajina: situace neúspěšných žadatelů o mezinárodní ochranu, návrat po dlouhodobém pobytu v zahraničí.
25. Dne 6. 11. 2019 vydal žalovaný předvolání k seznámení s podklady.
26. Součástí správního spisu je také rozhodnutí žalovaného o první žádosti žalobkyň o mezinárodní ochranu ze dne 9. 4. 2018, č. j. OAM-599/ZA-ZA11-VL13-2017, kterým jim nebyla udělena mezinárodní ochrana. Byl také připojen protokol o pohovoru k (první) žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 26. 7. 2017.
27. Žalobkyně a) se dne 21. 11. 2019 seznámila s podklady pro rozhodnutí ve věci. Uvedla, že se sousedka, která se zabývá jejími věcmi, sejde s právníkem v lednu (2020 – pozn. soudu). Situace je pro ni nepřehledná, ale ví, že je trestně stíhaná. Neví ale, co se stalo či zda je to např. kvůli manželovi. Dále uvedla, že oficiální doklad (o trestním stíhání) sousedce nikdo nedá. O svém stíhání ví právě od sousedky, té to řekli lidé, kteří u nich doma prováděli razii, která proběhla v létě či na podzim roku 2018. Předvolání k soudu na Ukrajině jí došlo až na podzim roku 2018, proto o něm nehovořila ve své předchozí žádosti. Následně na dotaz žalovaného, z jakého důvodu o předvolání nehovořila při poskytnutí údajů, trvala na to, že o předvolání hovořila.
28. Dne 26. 11. 2019 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

29. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Jde tedy o žalobu věcně projednatelnou.
30. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek.

Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 30. 12. 2018, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.

31. Soud ve věci rozhodl v souladu s § 76 odst. 1 s. ř. s. bez nařízení jednání.

Posouzení žalobních bodů

32. Žalobkyně v žalobě namítly, že žalovaný nesprávně vyhodnotil, zda uvedly nové údaje, či nikoliv. Žalovaný na jednu stranu uvedl, že žalobkyně žádají o mezinárodní ochranu z též důvodů jako ve své předchozí žádosti, na druhou stranu vyhodnotil jako nové tvrzení žalobkyně a) ohledně jejího trestního stíhání za sdílení protivládního příspěvku, avšak dospěl k závěru, že o svém trestním stíhání měla vědět již v prvním řízení. Uvedl, že žalobkyně a) se jinak politicky neangažovala, protože její obavy nepovažuje za důvodné, a „nad rámec“ doplnil, že obavy považuje za nevěrohodné a účelové. Podklady, které žalobkyně předložila za účelem prokázání svých tvrzení, nepovažoval za hodnověrné a dostatečně oficiální.
33. Podle § 11a odst. 1 zákona o azylu, podal-li cizinec opakovanou žádost o udělení mezinárodní ochrany, ministerstvo nejprve posoudí přípustnost opakované žádosti, a to zda uvedl nebo se objevily nové skutečnosti nebo zjištění, které a) nebyly bez vlastního zavinění cizince předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně ukončeném řízení a b) svědčí o tom, že by cizinec mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.
34. Institut opakované žádosti neslouží k upřesňování či skutkovému doplňování předchozí žádosti. Jeho hlavním účelem je postihnout případy, kdy se objeví takové závažné skutečnosti, které by mohly způsobem relevantním z hlediska mezinárodní ochrany ovlivnit žadatele a které nemohl uplatnit vlastní vinou během předchozího řízení (viz rozsudek NSS ze dne 11. 6. 2009, č. j. 9 Azs 5/2009 – 65). Institutem opakované žádosti se zabýval i rozšířený senát Nejvyššího správního soudu. Podle jeho usnesení ze dne 6. 3. 2012, č. j. 3 Azs 6/2011 – 96, je správní orgán povinen v řízení o opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany zkoumat v souladu s § 10a písm. e) zákona o azylu, zda žadatel neuvedl nové skutečnosti nebo zjištění týkající se důvodů pro udělení azylu nebo důvodů pro udělení doplňkové ochrany, které nebyly bez jeho vlastního zavinění předmětem zkoumání důvodů pro udělení mezinárodní ochrany v předchozím pravomocně skončeném řízení ve věci mezinárodní ochrany. Přípustnost opakované žádosti je tak třeba posuzovat z pohledu možných nových skutečností a zjištění pro udělení jak azylu, tak doplňkové ochrany. Obsahuje-li opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany takové nové skutečnosti nebo zjištění, je správní orgán povinen hodnotit žádost jako přípustnou a meritorně o ní rozhodnout. V opačném případě řízení o nepřípustné žádosti podle § 25 písm. i) zákona o azylu zastaví. Podle závěru citovaného usnesení rozšířeného senátu odůvodnění správního rozhodnutí o zastavení řízení pro nepřípustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany proto musí vždy obsahovat zdůvodněný závěr správního orgánu o tom, že 1) žadatel v opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany neuvádí žádné nové skutečnosti či zjištění relevantní z hlediska azylu nebo doplňkové ochrany, resp. 2) pokud takové skutečnosti či zjištění uvádí, pak pouze takové, které mohl uplatnit již v předchozí žádosti, a 3) že nedošlo k takové zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost

nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Správnost těchto závěrů správního orgánu podléhá v plném rozsahu kognici správních soudů v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu o zastavení řízení pro nepřipustnost opakované žádosti o udělení mezinárodní ochrany.

35. Žalobkyně a) v opakované žádosti uvedla, že je proti ní vedeno trestní stíhání, což dle údajů k žádosti zjistila v prosinci 2018. V první řadě je nutné poznamenat, že tato skutečnost jí objektivně nemohla být známa již v době, kdy podala svou první žádost o udělení mezinárodní ochrany, a z pohovoru vedeného k první žádosti o udělení mezinárodní ochrany ani neplyne, že by tomu tak bylo. Pohovor k první žádosti byl proveden již v červenci 2017 a žalovaný o ní rozhodl 9. 4. 2018 rozhodnutím č. j. OAM-599/ZA-ZA11-VL13-2017. Ze správního spisu neplyne, že by žalobkyně a) v prvním řízení hovořila o příspěvku, který sdílela na sociálních sítích. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že již v řízení o první žádosti mohla žalobkyně a) uvést, že sdílela na sociální síti článek vyzývající k odstranění tehdejší vlády. Podle soudu lze žalovanému přisvědčit v tom, že žalobkyně a) objektivně nic nebránilo v tom, aby již v řízení o první žádosti uvedla, že sdílela na sociální síti příspěvek vyzývající k odstranění tehdejší vlády. Nelze nicméně žalobkyni vytýkat, že tak neučinila, neboť sdílení určitého příspěvku na sociální síti samo o sobě není natolik významnou skutečností, aby se o ní žadatel o mezinárodní ochranu zmínil v rámci řízeného (tematicky i časově koncentrovaného) pohovoru k žádosti. V rámci sdělení údajů k opakované žádosti žalobkyně a) uvedla, že teprve v prosinci 2018 se dozvěděla o tom, jaké následky má skutečnost, že sdílela zmíněný příspěvek, tedy že kvůli tomu bylo zahájeno její vyšetřování. V tomto kontextu považuje soud za významné nikoliv to, kdy se určité jednání žalobkyně a) uskutečnilo, nýbrž časový okamžik, kdy se dozvěděla o reakci státní moci na její jednání, jestliže takovou reakci nemohla dříve očekávat. Z hlediska posouzení dané skutečnosti jako nové tedy není významné, kdy žalobkyně sdílela příspěvek na sociální síti, nýbrž kdy se dozvěděla o tom, že o ni kvůli tomuto jednání projevuje státní moc zájem. O této skutečnosti se žalobkyně a) měla dozvědět až po skončení správního řízení o její první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Z hlediska časového se tedy jedná o skutečnost novou, neboť o ní dříve nevěděla. Zmínil-li žalovaný, že tato skutečnost představuje pokračování dřívějších problémů žalobkyně, nelze tento závěr zcela vyloučit, neboť sama žalobkyně a) připustila, že sdílení příspěvku na sociální síti může být pouze záminkou pro státní orgány. Možná věcná souvislost nyní uvedené skutečnosti s jednáním, o němž vypovídala v řízení o první žádosti, ovšem neznamená, že by se nemohlo jednat o novou skutečnost, jelikož může mít přinejmenším potenciál přesvědčit správní orgán o vzrůstající intenzitě „útlaku“, o příčinné souvislosti tohoto „útlaku“ s azylově relevantním důvodem a míře pravděpodobnosti, že by žalobkyně a) mohla být po svém návratu do země původu vystavena „útlaku“. Výchozí úvaha žalovaného je tedy nesprávná a žalobkyně zjevně uvádí nové skutečnosti.
36. Žalovaný se těmito novými skutečnostmi přesto zabýval, přičemž dospěl k závěru, že tvrzení žalobkyně a) je nevěrohodné, jeho účelem je založit přípustnost opakované žádosti. Žalovaný se dále zaobíral některými dílčími aspekty věrohodnosti tvrzení žalobkyně a), poukázal na nedostatky v jejích tvrzeních, na nespolehlivost zdrojů, z nichž žalobkyně své informace čerpá (jde o zprostředkované informace z druhé ruky, jsou zcela neověřené).
37. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 25. 6. 2015, č. j. 4 Azs 71/2015 – 54, uvedl: „Jedním ze znaků azylového řízení je důkazní nouze na straně žadatele, který běžně nemá k dispozici dostatečné podklady k tomu, aby zcela prokázal svůj azylový příběh. Věrohodná

výpověď žadatele je proto dostatečným důkazním prostředkem, kterým žadatel prokazuje pronásledování vlastní osoby. Pokud má správní orgán ohledně předestřené příběhu pochybnosti, je na něm, aby shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004 – 57, všechna rozhodnutí správních soudů jsou dostupná na: www.nssoud.cz). Z uvedeného vyplývá, že správní orgán musí dát předně žadateli při pohovoru dostatečný prostor k tomu, aby mohl předestřít podrobně svůj příběh, a to včetně všech detailů, které jsou často důležitým vodítkem pro posouzení věrohodnosti žadatele. Pokud správní orgán zjistí ve výpovědi určité rozpory, musí mít žadatel možnost tyto nesrovnalosti vysvětlit (srovnej přiměřeně rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 – 55). Při samotném hodnocení věrohodnosti žadatele pak správní orgán mimo azylový příběh žadatele, u kterého posuzuje míru detailu, specifickou příběhu a jeho vnitřní soudržnost, bere v potaz i informace poskytnuté jinými svědky a další externí informace jako například zprávy o zemi původu.“

38. V této souvislosti je třeba zmínit, že ze správního spisu i napadeného rozhodnutí plyne, že žalovaný se žádnou ze žalobkyň neprovedl pohovor. To žalobkyně také považují za nezákonné.
39. Podle § 23 odst. 1 zákona o azylu ministerstvo provede za účelem zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, pohovor se žadatelem o udělení mezinárodní ochrany. O provedeném pohovoru se sepisuje protokol. Protokol je zejména přepisem otázek ministerstva a odpovědí žadatele o udělení mezinárodní ochrany. Podle odstavce 2 téhož ustanovení se pohovor neprovádí, a) pokud lze vydat rozhodnutí o udělení azylu, b) byla-li podána opakovaná žádost o udělení mezinárodní ochrany; v takovém případě ministerstvo umožní sdělit důvody žádosti o udělení mezinárodní ochrany písemně nebo jiným vhodným způsobem, nebo c) jde-li o nezletilého žadatele o udělení mezinárodní ochrany s výjimkou nezletilé osoby bez doprovodu, není-li pohovor nezbytný ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti.
40. Zákon o azylu nevyžaduje v případech opakovaných žádostí provedení pohovoru, pokud pohovor není nezbytný ke zjištění stavu věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti. V případě opakovaných žádostí má žadatel možnost písemně předložit tvrzené nové skutečnosti, dále může uvést důležité okolnosti případu již během poskytnutí údajů k podané žádosti o udělení mezinárodní ochrany.
41. Co se evropské úpravy týče, procedurální směrnice, ze které vychází i zákon o azylu, upravuje v článku 40 tzv. následné žádosti a v článku 42 procesní pravidla, přičemž v čl. 42 odst. 2 je uvedeno, že členské státy mohou ve vnitrostátním právu stanovit pravidla pro předběžné posouzení podle článku 40. Tato pravidla mohou, mimo jiné povolit, aby bylo provedeno předběžné posouzení pouze na základě písemného podání bez osobního pohovoru, s výjimkou případů uvedených v čl. 40 odst. 6. Tato pravidla nesmí znemožnit přístup žadatelů k novému řízení, ani vést k účinnému odepření nebo výraznému omezení tohoto přístupu.
42. Právem být vyslechnut se zabýval i Soudní dvůr Evropské unie. V rozsudku ze dne 9. 2. 2017 ve věci C-560/14 poukázal na to, že právo být vyslechnut je nedílnou součástí dodržování práva na obhajobu, jež je obecnou zásadou unijního práva, povinnost dodržovat právo osob, kterým jsou určena rozhodnutí, která významně ovlivňují jejich zájmy, být vyslechnuty mají v zásadě správní orgány členských států, když přijímají

opatření, která spadají do působnosti unijního práva, i v případě, že použitelná právní úprava výslovně takovou formalitu nestanoví. Naznačil také, že právo být vyslechnut zaručuje žadateli možnost vyjádřit stanovisko v průběhu správního řízení a důvody k tomu, aby příslušný orgán nepřijal nepříznivé rozhodnutí. Právo být vyslechnut tak nevyžaduje, aby byla žadateli poskytnuta možnost ústního pohovoru, pokud se může písemně ke všem skutečnostem vyjádřit. V některých případech však může být v důsledku zvláštních okolností nezbytné ústní pohovor zorganizovat. Je nutné poukázat na to, že Soudní dvůr Evropské unie se nevyjadřoval k opakované žádosti, avšak obecné závěry ohledně práva vyjádřit se lze vztáhnout i na nyní projednávanou věc.

43. Správní orgán nebyl podle § 23 odst. 1 zákona o azylu povinen osobní pohovor provést, pokud měl za to, že o zjištění stavu věci nejsou důvodné pochybnosti. Obecně lze říct, že pokud žalovaný vyhodnotil, že tvrzené skutečnosti nebyly skutečnostmi novými, nemusel osobní pohovor provést. Na druhou stranu nelze opomenout, že sám žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že žalobkyně a) uvedla novou skutečnost, přičemž vyšel z nesprávného předpokladu, že ji měla uvést již v průběhu řízení o první žádosti. K nově uváděnému trestnímu stíhání pak uvedl, že obavy žalobkyně a) z tohoto stíhání nepovažuje za důvěryhodné a zároveň uváděnou obavu neshledal relevantní z hlediska mezinárodní ochrany – tj. dospěl k závěru, že tvrzené trestní stíhání nemůže být důvodem pro udělení mezinárodní ochrany.
44. Žalovaný tedy vyhodnotil tvrzení žalobkyně a) jako nevěrohodná. K tomuto závěru ovšem nemohl žalovaný podle soudu dospět, aniž by se žalobkyní a) provedl pohovor. Žalovaný blíže neodůvodnil, z jakého důvodu má tvrzení žalobkyně a) za nevěrohodné, avšak existovala-li možnost, že by způsobené nejasnosti bylo možné odstranit pohovorem, měl být proveden. Možnost pohovor provést zákonem vyloučena není a jak plyne již z judikatury Soudního dvora Evropské unie, takový pohovor může být v případě specifických situací nezbytný k tomu, aby se žalobkyně mohly úplně a uceleně vyjádřit ke skutečnostem, které mají odůvodnit jejich žádost o mezinárodní ochranu. Od žalovaného nelze vyžadovat provedení plnohodnotného posouzení opakovaných žádostí, které spadají pod § 11a odst. 1 zákona o azylu. Pokud však v řízení vzniknou pochybnosti o věrohodnosti tvrzení žalobkyň, je potřeba k tomu přihlídnout a pokusit se je odstranit. Autentická výpověď je přitom klíčová pro posouzení věrohodnosti žalobkyň. Bez pohovoru nelze jednoznačně určit, že tvrzení žalobkyň jsou nevěrohodná. Žalovaný kladl žalobkyni a) otázky v průběhu seznámení s podklady, to ale k vyjasnění nejasností neslouží a sloužit nemá. Z takového postupu žalovaného je však možné usoudit, že žalovaný spatřoval jisté nejasnosti v příběhu žalobkyň. Je také nutné poukázat na to, že během řízení došlo k prodloužení lhůty k vydání rozhodnutí o žádosti, žalovaný měl tedy více než dostatečný prostor pohovor provést a dát žalobkyním příležitost, aby nově uváděné skutečnosti vysvětlily. Jestliže tedy žalovaný dospěl k závěru, že tvrzení žalobkyň jsou nevěrohodná, aniž provedl pohovor se žalobkyní a), zatížil řízení vadou, která mohla mít vliv na zákonnost rozhodnutí.
45. Krom toho žalovaný vyhodnotil předložené podklady k prokázání tvrzených skutečností (dopisy) jako nedostatečné. Žalobkyně v žalobě napadly závěr žalovaného, jímž vyhodnotil získání podkladů k trestnímu stíhání jako takřka nemožné, přičemž ale požadoval další podklady k prokázání tvrzených okolností. K tomu soud uvádí, že se ztotožnil s žalobním bodem žalobkyň. V první řadě je nutné poukázat na to, že ve věcech mezinárodní ochrany může být pro žalobkyně značně obtížné získat oficiální podklady pro svá tvrzení, v zásadě

nejsou povinny prokazovat svá tvrzení jinak než vlastní věrohodnou výpovědí, přičemž vyvrátit věrohodnost výpovědi je úkolem žalovaného. Pokud se žalovanému nepodaří věrohodnost výpovědi žalobkyně dostatečně zpochybnit (vyvrátit), je povinen vycházet pouze z azylového příběhu předestřeného žalobkyněmi (viz rozsudek NSS ze dne 6. 2. 2008, č. j. 1 Azs 18/2007 – 55). Žalovaný namísto toho, aby provedl pohovor se žalobkyněmi, resp. alespoň se žalobkyní a), vyzval žalobkyně, aby předložily listiny, které by doložily pravdivost jejich tvrzení. Žalovanému sice nic nebránilo v tom, aby žalobkyně k předložení listin vyzval, nicméně nelze pouze na základě toho, že žalobkyně žádné listiny nepředložily, dovodit, že jejich tvrzení jsou zcela nepodložená (tvrzení ve věcech mezinárodní ochrany mohou být v zásadě podložena toliko věrohodnou výpovědí žadatele). Žalovaný v napadeném rozhodnutí připustil, že se nejeví jako pravděpodobné, že by ukrajinské orgány činné v trestním řízení sdělily informace o trestním stíhání třetím osobám (sousedce žalobkyně), měl nicméně za to, že žalobkyně a) mohla i z České republiky zmocnit nějakého právníka (např. prostřednictvím své sousedky), jenž by žalobkyni a) obstaral doklad o trestním stíhání. Žalobkyně a) žalovanému při seznámení s podklady rozhodnutí dne 21. 11. 2019 uvedla, že pověřila právníka, aby se věcí zabýval, přičemž informace o svém stíhání bude mít v lednu 2020. Je tedy zřejmé, že žalobkyně a) informovala žalovaného o tom, že postupuje přesně tak, jak by si žalovaný představoval, přičemž bližší informace bude moct žalovanému sdělit v lednu 2020. Žalovaný namísto toho, aby vyčkal do ledna 2020, rozhodl o opakované žádosti již dne 26. 11. 2019, neboť měl za to, že se žalobkyně pouze snaží prodlužovat řízení. Přesto neopomněl žalobkyni a) vytknout, že nedokázala na dálku z České republiky obstarat doklady o svém trestním stíhání v zemi původu. Postup žalovaného nelze podle soudu aprobovat. Žalovaný upustil od provedení pohovoru, tedy základního procesního úkonu v řízení o udělení mezinárodní ochrany, při němž by mohl ověřit věrohodnost žalobkyně, a namísto toho založil svůj závěr o nevěrohodnosti tvrzení uvedených v opakované žádosti na tom, že žalobkyně nepředložily na podporu jejich tvrzení žádnou věrohodnou listinu (doklad od státních orgánů). Když ovšem žalobkyně a) avizovala, že se jí podařilo sehnat právníka, který pro ni zajistí doklady od ukrajinských orgánů, rozhodl žalovaný o žádosti žalobkyně dříve, než mohla mít žalobkyně a) podle vlastního tvrzení tyto doklady k dispozici. Rovněž tento závěr žalovaného se tedy opírá o vadu řízení, která mohla mít vliv na zákonnost napadeného rozhodnutí.

46. Žalovaný zároveň tvrzené obavy z trestního stíhání vyhodnotil jako nedůvodné z hlediska mezinárodní ochrany. Uvedl, že na základě nich nelze přisvědčit obavám žalobkyně a) z pronásledování či hrozby vážné újmy. Takové závěry však odporují (procesnímu) postupu žalovaného. Žalovaný totiž žádost posoudil jako nepřijatelnou a řízení zastavil, zvolil tedy procesní řešení žádosti. Pro účely posouzení opakované žádosti jako přípustné postačí, že nové skutečnosti nebo zjištění jsou relevantní z pohledu mezinárodní ochrany, tedy že mohou svědčit o tom, že by žadatel mohl být vystaven pronásledování z důvodů dle § 12 zákona o azylu nebo nebezpečí vážné újmy dle § 14a zákona o azylu. Přípustnost opakované žádosti nemohou založit takové skutečnosti či zjištění, které jsou sice nové, ovšem nemají žádnou relevanci z hlediska azylu pro pronásledování nebo doplňkové ochrany. Jedná se o skutečnosti, jež jsou z hlediska azylu pro pronásledování a doplňkové ochrany *prima facie* nedůvodné (jde o takovou intenzitu nedůvodnosti, že vůbec není zapotřebí posuzovat jejich důvodnost na podkladě zpráv o zemi původu; srov. rozsudky NSS ze dne 17. 4. 2014, č. j. 4 Azs 37/2014 – 23, bod 14, a ze dne 25. 4. 2018, č. j. 6 Azs 60/2018 – 43, bod 12). Přípustnost opakované žádosti nelze ztotožňovat s její důvodností,

neboť z ničeho neplyne, že by opakovaná žádost mohla být přípustná pouze tehdy, je-li důvodná ve vztahu k azylu pro pronásledování či doplňkové ochraně. Přípustnost opakované žádosti znamená jen tolik, že nově uplatněné skutečnosti obecně jsou relevantní z hlediska azylu pro pronásledování či doplňkové ochrany, a proto je třeba po „připuštění“ opakované žádosti podrobně se zabývat na podkladě pohovoru se žadatelem a shromážděných zpráv o zemi původu její důvodností. I opakovaná žádost, která je přípustná, však může vyústit v negativní rozhodnutí. Je proto nesprávný takový postup, jestliže žalovaný závěr o nepřípustnosti opakované žádosti učiní na základě výsledku posouzení důvodnosti tvrzení žalobkyní v plném rozsahu (i na podkladě informací o zemi původu). Má-li žalovaný za to, že nové skutečnosti je třeba posoudit z hlediska jejich důvodnosti ve vztahu k azylu pro pronásledování a doplňkové ochraně, je opakovaná žádost evidentně přípustná. Postup žalovaného nelze akceptovat, i kdyby byl odůvodněn tím, že negativní rozhodnutí o opakované žádosti je věcně správné, přičemž jde pouze o to, jak je formulován výrok a o jaké ustanovení je opřen. Nelze totiž opomíjet, že zastavení řízení o opakované žádosti z důvodu její nepřípustnosti je spojeno s jednodušším procesním postupem (např. není povinné provést pohovor) a ihned vyvolává nepříznivé právní následky (žadatel v důsledku zastavení řízení ztrácí postavení žadatele o mezinárodní ochranu a nárok na materiální zabezpečení s tím spojené). Žalobní bod je tedy důvodný, neboť žalovaný dovedl nepřípustnost opakované žádosti mj. z toho, že část okolností uváděných žalobkyněmi posoudil meritorně. Nepřípustně tak zkombinoval různé přístupy k posouzení opakované žádosti (zaměnil posuzování přípustnosti s posuzováním důvodnosti žádosti), což odporuje zákonu. Svým postupem tak zatížil napadené rozhodnutí (procesního charakteru) nezákonností.

47. Žalobkyně dále v žalobě uvedly, že za nové skutečnosti mohou být považovány i změny v zemi původu, a odkázaly na několik veřejně dostupných článků. Také uvedly, že žalovaný neshromáždil dostatek podkladů a ty, které shromáždil, nepromítl v napadeném rozhodnutí. Rozšířený senát Nejvyššího správního soudu v odůvodnění výše citovaného usnesení č. j. 3 Azs 6/2011 – 96 dospěl k závěru, že i opakovaná žádost, která formálně neuvádí nové skutečnosti či zjištění pro udělení azylu ani doplňkové ochrany, nemůže být považována za žádost shodnou, a tudíž nepřípustnou, jestliže se od předcházejícího pravomocného rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany zásadním způsobem změnila situace v zemi původu a tato změna by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný k situaci na Ukrajině shromáždil dvě zprávy o zemi původu, které jsou součástí správního spisu (viz bod 24) a které žalovaný zmínil v napadeném rozhodnutí jako součást správního spisu. S těmito zprávami v rámci odůvodnění napadeného rozhodnutí ovšem blíže nepracoval (s výjimkou zmínky o tom, že při vyšetřování událostí na Majdanu v únoru 2014 nebyl zaznamenán žádný významnější pokrok) a neučinil žádný závěr o tom, zda došlo k tak zásadní změně situace v zemi původu, která by mohla zakládat opodstatněnost nové žádosti o udělení mezinárodní ochrany. V této části je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů (viz rozsudek NSS ze dne 13. 6. 2019, č. j. 5 Azs 210/2017 – 23, bod 28).
48. Žalobkyně a) také uvedla, že se obává zbavení rodičovských práv k žalobkyním b) a c), žalovaný tyto obavy vyhodnotil jako pokračování obav, které žalobkyně a) uvedla již v prvním řízení a neshledal je relevantní z hlediska zákona o azylu. K tomu soud uvádí, že žalobkyně a) sice tyto okolnosti tvrdila již v rámci prvního řízení, nicméně z informací, které poskytla pro účely opakované žádosti, plyne, že nyní je nově opírá o razii, o níž ji zpravila sousedka. V tomto kontextu se tedy objevily nové skutečnosti. Žalovaný je

vyhodnotil jako nerelevantní a jako nevěrohodné. Jak je uvedeno výše, tvrzení žalobkyně nebylo možné vyhodnotit jako nevěrohodná, aniž by se žalovaný pokusil vyjasnit je při ústním pohovoru, jak je již uvedeno výše. Žalovaný ani blíže neodůvodnil, z jakého důvodu je nemá za relevantní z hlediska zákona o azylu. Žalobní bod je důvodný.

49. Žalovaný v napadeném rozhodnutí dále uvedl, že žalobkyně o jejich problémech spojených s náboženským vyznáním žalobkyně b) a c) věděly již v prvním řízení a nic jim nebránilo tyto okolnosti uvést. S tímto závěrem se žalobkyně také neztotožnila. K tvrzenému napadení žalobkyně b) a c) mělo i podle dopisu žalobkyně b) dojít před vycestováním z Ukrajiny. Žalobkyně v rámci prvního řízení o jejich žádosti tyto okolnosti netvrdily, ačkoliv jim musely být známy. Soud se proto ztotožnil s postupem žalovaného a tento žalobní bod vyhodnotil jako nedůvodný.
50. V neposlední řadě žalobkyně namítají, že se žalovaný vůbec nevyjádřil k přípustnosti opakované žádosti dle § 11a odst. 4 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 21. 6. 2019, č. j. 2 Azs 101/2019 – 74, dovodil, že žalovaný nemusí v odůvodnění rozhodnutí výslovně uvést, že neshledal důvody k uplatnění § 11a odst. 4 zákona o azylu, pokud všechny okolnosti, které by mohly být rozumně představitelné jako důvody zvláštního zřetele hodné, byly v rámci řízení o opakované žádosti vzaty v úvahu ve své skutkové dimenzi (žalovaný zkoumal, zda jsou stejné, anebo nové oproti důvodům v žádosti předešlé) i v dimenzi právní, tedy z hlediska dopadů na životní poměry žadatele. Pokud žalovaný dospěl k závěru, že není důvodu měnit něco na hodnocení těchto okolností oproti jejich předešlému posouzení, implicitně shledal, že případ žalobkyň je případem běžným, neobsahujícím zvláštní, mimořádné, předem typově nedefinované (neboť obtížně předvídatelné) důvody, které by měly vést k uplatnění svého druhu mimořádné klauzule pro mimořádné okolnosti. Jelikož se žalovaný zabýval všemi skutečnostmi, které žalobkyně uvedly v opakované žádosti, přičemž je neshledal jako důvodné, nemusel se za těchto okolností výslovně zabývat tím, zda není dán důvod přípustnosti opakované žádosti dle § 11a odst. 4 zákona o azylu. Případné důvody humanitárního charakteru (rodinný život žalobkyň, nejlepší zájem nezletilých žalobkyň apod.) se nijak nezměnily od doby, co žalovaný rozhodoval o první žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Napadené rozhodnutí tedy není v tomto ohledu nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů. Žalobní bod je nedůvodný.

Závěr a rozhodnutí o náhradě nákladů řízení

51. S ohledem na shora uvedené soud zrušil napadené rozhodnutí podle § 76 odst. 1 písm. a) a c) s. ř. s. a současně podle § 78 odst. 4 s. ř. s. vrátil věc žalovanému k dalšímu řízení. V něm je žalovaný vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).
52. O náhradě nákladů řízení mezi účastníky rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobkyně byly v řízení zcela procesně úspěšné, ovšem žádné náklady jim v této souvislosti nevznikly. Organizaci pro pomoc uprchlíkům, kterou jsou zastoupeny, nelze odepřít právo na náhradu účelně vynaložených nákladů, které jí v souvislosti se zastupováním žalobkyň vznikly, právo na odměnu za zastupování žalobkyň však nemá, protože nevykonává specializované právní poradenství podle zvláštních zákonů ve smyslu § 35 odst. 2 s. ř. s. (shodně viz rozsudek NSS ze dne 15. 9. 2008, č. j. 4 Azs 51/2008 – 79). Zástupkyně žalobkyň neprokázala, že by jí v souvislosti s tímto řízením vznikly jakékoliv výdaje. Soud proto rozhodl, že právo na náhradu nákladů řízení nemá žádný z účastníků.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejblíže následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 31. března 2021

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce